

Til kursleder

Vi har lagt opp til en form på kurset der du som holder kurset får rollen som prosessleder. Det betyr at du skal lede en diskusjon, heller enn å komme med alle svarene selv. Å være prosessleder kan sammenlignes med å være møteleder. En viktig del av prosessleders oppgave er å legge til rette for engasjement blant deltakerne. Det gir læringsutbytte for deltakerne å formulere tanker og refleksjoner selv. Spørsmål og oppgaver i presentasjonene har til hensikt å få i gang diskusjon og refleksjon hos deltakerne. Refleksjonsoppgavene kan gjennomføres som summegrupper i plenumsalen, eller som gruppeoppgaver i egne grupperom.

Lysarkene er samlet i en presentasjon. Vi anbefaler at du bruker tid på å gjøre deg kjent med disse. Lysarkene er ikke ment som oppskrift som må følges slavisk. Du kan skifte rekkefølge eller hoppe over lysark slik at de passer med din form og kompetansen du har om temaet.

Det forutsettes at du har brukt god tid på å lese deltakerheftet, og tenkt over teksten i sammenheng med lysarkene. Her finner du mer stoff som gjør at du kan presentere innholdet mer grundig. Deltakerne anbefales også å lese igjennom heftet før kurset.

Det er lagt inn flere refleksjonsoppgaver i presentasjonen. Ta deg tid til å forklare oppgaven. Det kan være lurt å presisere at deltakerne skal tenke igjennom spørsmålet først på egen hånd et par minutter. Det bidrar til å aktivisere egne tanker og meninger før vedkommende begynner å drøfte med de andre i gruppa. På denne måten får alle en mer aktiv rolle. Vi ønsker å få fram at alles bidrag er velkomne og interessante. Alle har erfaringer og kunnskaper som teller.

Oppgaven avsluttes ved at deltakerne kommer med noen stikkord som forteller hva de har snakket om. Oppsummer, og sjekk ut om deltakerne er med. Noter gjerne stikkord (for eksempel på flip-over). Det kan være mye å holde rede på, og vi anbefaler derfor at dere er to som gjør dette, en leder og en skriver. Du må gjerne spørre utdypende spørsmål til gruppene. Slike spørsmål kan være: Hva skjedde da? Hvordan opplevde du det? Hvordan kan vi formulere et slikt spørsmål? Kan du fortelle mer om det? Dette kaller vi for åpne spørsmål, det vil si spørsmål der svaret ikke er ja-nei eller enstavelsesord (lukkede spørsmål).

Deretter kan du ta fram lysark som forsterker det deltakerne har presentert, og knytt gjerne kommentarer som viser sammenhengen mellom lysarkene og det deltakerne har sagt. Dette er metoden for å forsterke læring, og bidrar til å tydeliggjøre budskapet overfor deltakerne. Du kan eventuelt stille deltakerne spørsmålet helt til slutt: Hva er det viktigste vi sitter igjen med etter denne økten?

Så går vi løs på neste hovedbolk i programmet, ny runde i gruppene og ny økt i plenum for å oppsummere og forsterke viktige lærepunkter. Vær forberedt på at du kommer til å lære like mye som deltakerne! Et tips kan være å skrive ned eksempler som kan bidra til å gjøre innholdet i kurset mer aktuelt og levende. På denne måten kan kursinnholdet utvikles over tid.

Noen utfordringer:

Å holde tida:

En aktiv og ivrig forsamling gjør kanskje at tida sprekker. Fortvil ikke, du må bare justere deg. Kanskje korte ned på antall lysark du selv tar fram. Noen ganger har deltakerne selv fått fram alle punktene du hadde, og du kan elegant hoppe over og gå over til neste spørsmål. Drøft i pausen med kollegaen din hvordan dere legger opp neste økt og hva dere vil prioritere.

Å lage gode overganger:

Dette er på samme måten som møteleder holder rede på hvor i agendaen er vi. Dette handler mest om å ha jobbet grundig med programmet på forhånd, slik at du er bevisst strukturen og framdriften i programmet. Det vil være til hjelp for deltakerne at du sier noen ord om hva vi jobbet med i forrige økt, og hvordan det henger sammen med det som nå kommer. Lag gjerne slike presentasjoner for deg selv sammen med kollegaen din i forkant av kurset. Det bidrar til å skjerpe oppmerksomheten på programmets oppbygging, og til å samkjøre dere dersom dere er flere som skal lede kurset.

Å holde styr på mange innspill

Dette handler om erfaring. Du trenger ikke ha meninger om alt som blir sagt, du skal derfor ikke kommentere alle utspill. Noter i stikkords form. Stol på din egen evne til å lytte og fange opp det vesentligste, men utfordre gjerne deltakerne også til å bidra til struktur.

Når noen avkrever deg et svar – hva er riktig her?

Du kan stille spørsmål tilbake til salen: Hva tror dere andre om dette?